

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
доктор юридичних наук, доцент
заслужений юрист України

Андрій ФОМЕНКО

05. _____ 2023

ВИСНОВОК

**Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
докторської дисертації доцента кафедри цивільного, господарського та
екологічного права Інституту гуманітарних і соціальних наук НТУ
«Дніпровська політехніка» Тюрі Юлії Іванівни
«Адміністративно-правовий механізм реалізації правової доктрини у
сфері штучного інтелекту в Україні», поданої на здобуття наукового
ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07
«Адміністративне право і процес; фінансове право, інформаційне право»**

Призначені рішенням Вченої ради Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ від 27 квітня 2023 р. № 9 рецензенти, а саме:

– Савіщенко Вікторія Миколаївна – директор Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти, доктор юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право;

– Мороз Віта Петрівна – завідувач Навчально-наукової лабораторії з протидії організованій злочинності та корупції, доктор юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право;

– Резворович Кристина Русланівна – завідувач кафедри цивільного права та процесу, доктор юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право;

розглянувши докторську дисертацію доцента кафедри цивільного, господарського та екологічного права Інституту гуманітарних і соціальних наук НТУ «Дніпровська політехніка» Тюрі Юлії Іванівни «Адміністративно-правовий механізм реалізації правової доктрини у сфері штучного інтелекту в Україні» (тема дисертації затверджена Вченою радою Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ 30 травня 2023 р., протокол № 10), наукові публікації, в яких висвітлені основні наукові результати докторської дисертації, а також за результатами фахового семінару кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності від 20 травня 2023 року, протокол № 3, **ухвалили:**

1. Дисертаційна робота Тюрі Юлії Іванівни, представлена на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 «Адміністративно-правовий механізм реалізації правової доктрини у сфері штучного інтелекту в Україні» є кваліфікаційною науковою працею на правах рукопису, виконаною здобувачем самостійно. За обсягом, актуальністю, рівнем наукової новизни, практичної та теоретичної цінності, ступенем обґрунтованості положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації робота відповідає вимогам пп. 7–9 «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 1197 від 17 листопада 2021 року.

Обґрунтування вибору теми дослідження. Авторкою зазначено, що Конституція України у ч. 11 ст. 92 проголосила, що виключно законами України визначається організація і діяльність органів виконавчої влади, основи державної служби, організації державної статистики та інформатики. Таке положення Основного Закону ще у 1996 році по суті закріпило основи того, що інформатизація є настільки важливою, що вона має визначатися виключно законами України. У XXI столітті, в епоху в першу глобалізації, проблема функціонування різних інформаційних систем стала в один ряд із проблемами перенаселення та глобального потепління. В першу чергу це пов'язано із надактивним розвитком штучного інтелекту. Згідно з вибірковим опитуванням 7502 підприємств у всьому світі, проведеним 30 березня – 12 квітня 2022 року компанією Morning Consult на замовлення IBM, світова частка підприємств, які впровадили штучний інтелект, наразі становить 35%, збільшившись на 4 процентні пункти з 2021 року. У Китаї та Індії найвищі показники розгортання штучного інтелекту – 58% і 57% відповідно, тоді як у Канаді – 28%, у Великобританії – 26%, у США – 25% і в Південній Кореї – 22%. З опитаних підприємств 28% мають цілісну стратегію штучного інтелекту, 25% зосереджені лише на обмежених або конкретних випадках використання, а 37% розробляють стратегію штучного інтелекту.

Також варто вказати на важливість використання штучного інтелекту в Україні в умовах захисту та наступу на російські окупаційні війська, проте в умовах воєнного стану проблема формування цілісної концепції адміністративно-правового механізму реалізації правової доктрини у сфері штучного інтелекту знайде свою реалізацію у період післявоєнної відбудови України. Вивчення феномена правового регулювання штучного інтелекту в Україні належить до малодосліджених в науці адміністративного та інформаційного права. Сьогодні немає підстав стверджувати, що існує науково обґрунтована концепція адміністративно-правового механізму реалізації правової доктрини у сфері штучного інтелекту. Виняток становлять роботи, присвячені як загальним, так і окремим проблемам забезпечення використання штучного інтелекту в різних галузях права, що все ж не знімає гостроти порушеної авторкою проблематики.

Отже, *мета* дисертаційного дослідження полягає у формуванні цілісної концепції адміністративно-правового механізму реалізації правової доктрини у сфері штучного інтелекту в Україні як системи знань адміністративного, інформаційного та цивільного права, публічного управління та адміністрування, а також вироблення на цій основних напрямів вдосконалення правового забезпечення використання штучного інтелекту.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Тема й зміст дисертаційного дослідження узгоджується з Цілями сталого розвитку України на період до 2030 року, визначеними Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019, Стратегією сталого розвитку «Україна – 2020», схваленою Указом Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015, Національною Стратегією сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021-2026 роки, затвердженою Указом Президента України від 27 вересня 2021 року № 487/2021, Стратегією реформування державного управління України на 2022-2025 роки, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21 липня 2021 р. № 831-р., Концепцією розвитку штучного інтелекту в Україні, схваленої Розпорядження Кабінету Міністрів України від 02 грудня 2020 р. № 1556-р.

Ступінь обґрунтованості положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Дисертаційна робота характеризується системним підходом до предмету дослідження. Дисертація складається з основної частини (вступу, чотирьох розділів, які об'єднують десять підрозділів, висновків), списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації становить 386 сторінок, з яких основний текст дисертації займає 337 сторінок, список використаних джерел розташований на 45 сторінках (377 найменувань), додатки – на 4 сторінках. Структура повністю відповідає цілям і завданням дослідження, дозволяє послідовно розглянути всі проблеми, визначені автором. Обґрунтованість положень, сформульованих у дисертації, підтверджується також критичним аналізом наявних літературних джерел юридичного та методологічного спрямувань.

Характеризуючи ступінь обґрунтованості наукових положень необхідно вказати, що методологічною основою дисертаційного дослідження виступають загальнонаукові та спеціально-юридичні методи наукового пізнання, використання яких дозволило здобувачці повністю реалізувати мету роботи та розв'язати поставлені завдання, отримавши науково-обґрунтовані висновки.

Методологічну основу дослідження становлять концептуальні категорії та поняття гносеології. За допомогою діалектичного методу визначено сутність і зміст адміністративно-правового механізму реалізації правової доктрини у сфері штучного інтелекту в Україні (розділи 1, 2, 3, 4). За допомогою законів формальної логіки визначено елементи адміністративно-правового механізму реалізації правової доктрини у сфері штучного інтелекту в Україні (розділ 2),

сформульовано авторське бачення основних понять у цій сфері, а також систематизовано окремі фактори (підрозділи 1,2, 2.1 та 2.2).

При проведенні дослідження застосовувалися такі наукові методи, як: догматичний – при опрацюванні законодавчих і підзаконних нормативно-правових актів, якими регламентовано діяльність у сфері штучного інтелекту (підрозділи 1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 4.2); системно-структурний і функціональний, за допомогою яких було встановлено проблеми формування та реалізації державної політики у сфері штучного інтелекту (підрозділи 1.2, розділ 2, 4.1); аналізу та синтезу – під час опрацювання основних видів, форм, методів і засобів кримінологічного забезпечення стратегії і тактики захисту державного суверенітету і територіальної цілісності України (розділи 3, 4). Статистичні методи застосовувалися для вивчення інформаційної та емпіричної основи дослідження (підрозділ 2.3). Застосування методу моделювання дало можливість розробити на концептуальному, законодавчому й науковому рівнях пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення правового забезпечення використання штучного інтелекту в Україні (розділи 3, 4). Компаративний метод дозволив систематизувати практику адміністративно-правового забезпечення штучного інтелекту в закордонних країнах, встановити особливості формування нової доктрини лідерства Сполучених Штатів Америки та ЄС у сфері штучного інтелекту, проаналізувати правові доктрини у сфері штучного інтелекту держав Азіатсько-Тихоокеанського регіону (розділ 3).

Науково-теоретичне підґрунтя дисертації склали наукові праці фахівців, у тому числі зарубіжних, у галузі філософії, загальної теорії держави і права, адміністративного та інформаційного права, кримінального та цивільного права, теорії управління, інших галузевих правових наук.

Положення та висновки дисертації ґрунтуються на нормах Конституції України, законодавчих та підзаконних нормативно-правових актів, які визначають адміністративно-правовий механізм реалізації правової доктрини у сфері штучного інтелекту в Україні. Проаналізовано також міжнародні правові акти і законодавство деяких зарубіжних країн, досвід яких у галузі правового регулювання штучного інтелекту може бути використаний в Україні.

Інформаційну та емпіричну основу дослідження становлять відомості щодо особливостей застосування штучного інтелекту в Україні та світі, їх кількісних та якісних показників, опубліковані дані щодо впливу штучного інтелекту на різні сфери суспільної діяльності.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що в дисертації вперше комплексно з використанням сучасних методів пізнання, урахуванням новітніх досягнень правової науки на системному рівні аналізу та узагальнення виявлено, описано і пояснено феномен адміністративно-правового механізму реалізації правової доктрини у сфері штучного інтелекту в Україні. У результаті проведеного дослідження сформульовано низку нових наукових положень та висновків, запропонованих особисто

здобувачкою. Основні з них такі:

вперше:

– сформовано цілісну концепцію адміністративно-правового механізму реалізації правової доктрини у сфері штучного інтелекту в Україні як системи знань адміністративного, інформаційного, кримінального та цивільного права, публічного управління та адміністрування, сутність якої полягає у тому, що відносини між авторами комп'ютерних програм як суб'єктами інтелектуальної власності мають бути максимально врегульовані правом та прогнозовані, при чому штучний інтелект може бути частиною комп'ютерної програми із розширеними можливостями максимально приближеними до інтелекту людини і здатності діяти більш розширено в межах програми;

– сформульовано авторське визначення поняття механізму адміністративно-правового регулювання діяльності зі створення, впровадження та використання штучного інтелекту, під яким слід розуміти систему чітко структурованих і взаємопов'язаних адміністративно-правових засобів та правових явищ, що упорядковують, охороняють та розвивають суспільні відносини у галузі публічного адміністрування діяльності, пов'язаної зі створенням, впровадженням та використанням технологій штучного інтелекту з метою ефективного забезпечення прав та законних інтересів фізичних та юридичних осіб, державних та громадських інтересів;

– доведено, що адміністративно-правове регулювання діяльності зі створення, впровадження та використання штучного інтелекту в Україні потребує розробки та прийняття необхідної адміністративно-правової бази, до якої, у першу чергу, має належати закон України «Про правовий статус штучного інтелекту та загальні засади створення, впровадження та використання його технологій в Україні», а деталізацію та уточнення його положень доцільно реалізувати у підзаконних нормативно-правових актах різної юридичної сили і відповідного спрямування;

– запропоновано поділяти адміністративно-правові гарантії забезпечення розвитку штучного інтелекту в Україні залежно від їх функціонального призначення на інституційні, функціональні та організаційні (інституційні – адміністративно-правові норми, що забезпечують правову основу діяльності зі створення, впровадження та використання штучного інтелекту та її публічного адміністрування; функціональні – норми адміністративного права, що забезпечують створення сприятливих умов для розвитку технологій штучного інтелекту, а також захищають права та інтереси фізичних або юридичних осіб, які задіяні у діяльності зі створення, впровадження та використання штучного інтелекту; організаційні – адміністративно-правові норми, що регламентують діяльність органів публічного адміністрування стосовно здійснення контролю та моніторингу за діяльністю зі створення, впровадження та використання штучного інтелекту);

– встановлено, що у найрозвиненіших країнах світу штучний

інтелект фігурує в якості статусу «електронної особи», однак проблематика її правового статусу, авторських прав та інших особливостей звернення до роботи штучного інтелекту тяжіє до вирішення на наднаціональному рівні – рівень міжнародних конвенцій, договорів та нормативно-правових актів різних державних об'єднань (Європейський Союз, БРІКС, Арабська Ліга та ін.);

– доведено, що основою європейського підходу є визначення певних заходів щодо досягнення «екосистеми досконалості» та «екосистеми довіри» штучного інтелекту на європейському, національному та регіональному рівнях. «Екосистема досконалості» умовно являє собою певну систему взаємодії на всіх рівнях представників приватних та державних секторів, у тому числі малих та середніх підприємств, на засадах партнерства з мобілізацією власних ресурсів, починаючи з етапу досліджень та інновацій до створення стимулів для прискорення впровадження технологічних рішень на основі штучного інтелекту. Основними факторами, що стримують широке використання технологій штучного інтелекту, окрім нестачі інвестицій та практичних навичок щодо його використання, є брак довіри до зазначених технологій з боку громадськості. Відповідно нормативна база щодо штучного інтелекту повинна створити унікальну «екосистему довіри», ключовими ознаками якої є відповідність правилам Європейського Союзу, включаючи правила захисту основних прав людини і прав споживачів;

удосконалено:

– положення науки адміністративного права про те, що до основних складових структури механізму адміністративно-правового регулювання у галузі створення, впровадження та використання штучного інтелекту в Україні входять наступні елементи: а) норми адміністративного права різної юридичної сили, що регламентують правовий статус та повноваження осіб, які здійснюють публічне адміністрування розгляданого виду діяльності, а також правила поведінки зі штучним інтелектом; б) акти реалізації відповідних норм адміністративного права; в) адміністративно-правові відносини, що виникають та існують під час здійснення публічного адміністрування діяльності, пов'язаної зі створенням, впровадженням та використанням штучного інтелекту;

– розуміння поняття штучного інтелекту як здатності технологічної програмної системи досягти будь-якої складної мети за допомогою процесів, порівняних із когнітивними процесами людини, розпізнавання різних задач та моделювання ситуації для досягнення запрограмованої мети;

дістали подальшого розвитку:

– твердження про те, що до системи нормативних актів, що регламентують владно-організаційну діяльність у галузі створення, впровадження та використання штучного інтелекту в Україні мають входити: 1) профільний закон, що визначає правовий статус штучного інтелекту та загальні засади державної політики у галузі створення, впровадження та використання його технологій; 2) нормативні акти, що регламентують функціонування штучного

інтелекту в публічному адмініструванні різних галузей суспільних відносин (будівництво, господарська діяльність, державне управління, енергетика, землеустрій, медицина, місцеве самоврядування, наука і освіта, надання адміністративних послуг, національна безпека і оборона, правоохоронна діяльність, промислове виробництво, сільське господарство, спорт, транспорт, фінанси тощо); 3) нормативні акти щодо порядку ліцензування технологій штучного інтелекту; 4) нормативні акти, що регламентують правовий статус суб'єктів правового регулювання у галузі створення, впровадження та використання штучного інтелекту; 5) нормативні акти щодо державного контролю та нагляду за діяльністю зі створення, впровадження та використання штучного інтелекту; 6) нормативні акти, що визначають стратегії розвитку та удосконалення діяльності у галузі створення, впровадження та використання штучного інтелекту;

пропозиції щодо необхідності у створенні у складі Міністерства цифрової трансформації України Департаменту з розвитку, впровадження та використання штучного інтелекту, який би здійснював виключно публічне адміністрування діяльності зі створення, впровадження та використання штучного інтелекту в Україні, і при цьому підпорядковувався центральному органу виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері розвитку цифрових технологій.

Особистий внесок здобувача. Дисертація підготовлена її авторкою самостійно. В наукових працях, опублікованих у співавторстві, є значний внесок здобувачки. Зокрема, у роботах: Leheza, Y. O., Pushkina, O. V., Iliushchenko, H. V., & Tiuria, Y. I. Legal Regulation of the Use of Technogenic Waste of a Mining Enterprises in Ukraine – авторкою охарактеризовано механізм правового регулювання використання техногенних відходів гірничодобувних підприємств в Україні; Kostyashkin, I., Smitiukh, A., Makeieva, O., Hurina, D., Tiuria, Y., & Diligul, A. Judicial protection of intellectual property rights as one of the principles of civil law – авторкою досліджено взаємодію принципів цивільного та адміністративного права як регуляторів використання штучного інтелекту; Tiuria, Y., Pochtovyi, M., Medytskyi, I., Mykytyn, Y., & Kryvenko, O. Features of legal support of artificial intelligence in the Asia and Pacific region – авторкою досліджено особливості правового регулювання використання штучного інтелекту в Азії.

Наукові ідеї та розробки, що належать співавторам, у дисертаційному дослідженні не використовувалися. Наукові результати та висновки, які виносилися на захист кандидатської дисертації, повторно на захист не виносяться.

Практичне значення отриманих результатів полягає у тому, що вони мають як теоретичну, так і прикладну цінність, використовуються та можуть бути широко застосовані у:

– *науково-дослідній сфері* – як база для подальшого наукового у науково-дослідній сфері ці результати, які в сукупності становлять цілісне знання про адміністративно-правовий механізм реалізації правової доктрини

у сфері штучного інтелекту в Україні, можуть бути основою для подальшої розробки відповідних проблем;

– у галузі правотворчості висновки, пропозиції та рекомендації, сформульовані в дисертації, можуть бути використані для підготовки й уточнення низки законодавчих та підзаконних актів у сфері адміністративно-правового регулювання сфери штучного інтелекту в Україні;

– у правозастосовній діяльності використання одержаних результатів дозволить підвищити ефективність процесів і процедур організації та здійснення правового забезпечення штучного інтелекту в Україні;

в освітньому процесі матеріали дисертації доцільно використовувати при підготовці підручників та навчальних посібників із дисциплін «Адміністративне право», «Інформаційне право», «Цивільне право», тощо.

Апробація матеріалів дисертації. Підсумки розробки проблеми в цілому, окремих її аспектів, одержані узагальнення і висновки були оприлюднені дисертанткою на таких всеукраїнських і міжнародних науково-практичних конференціях: Науково-практичні засади розвитку наукової думки на сучасному етапі державотворення (м. Київ, 22–23 вересня 2021 р.); Актуальні проблеми імплементації наукових досягнень у практичну діяльність (м. Київ, 19–20 січня 2022 р.); Legal education and science in the context of European integration (м. Дніпро, 5 жовтня 2022 р.); Актуальні проблеми економіки, фінансів, обліку і права в XXI столітті (м. Умань, 8 листопада 2022 р.); Економіка, фінанси, облік та право в умовах глобалізації: (м. Біла Церква, 16 листопада 2022 р.); The latest implementation of technologies in education (Munich, Germany, 21 November 2022); Становлення та розвиток правової держави: проблеми теорії та практики (м. Миколаїв, 28-29 грудня 2022 р.).

2. Дисертаційна робота Тюрі Ю.І. містить особисто отримані здобувачкою науково обґрунтовані результати, а кількість та якість наукових праць опублікованих за її матеріалами відповідають Наказу МОН України № 1220 від 23 вересня 2019 року «Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук». За матеріалами дисертації опубліковано сімнадцять статей, опублікованих у наукових виданнях України, визнаних фаховими з юридичних наук, три статті, опублікованих у виданнях, які включені до наукометричних баз даних Web of Science Core Collection, Scopus, сім праць апробаційного характеру.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

Статті у наукових фахових виданнях України:

1. Тюрі Ю.І. Щодо питання аналізу функцій публічного адміністрування діяльності зі створення, впровадження та використання штучного інтелекту в Україні. *Юридична наука*. 2019. №6. Том 2. С. 22–28.

2. Тюрі Ю.І. Щодо розуміння поняття, структури та особливостей механізму адміністративно-правового регулювання діяльності зі створення,

впровадження та використання штучного інтелекту в Україні. *Юридична наука*. 2020. №2. Том 2. С. 117–125.

3. Тюрю Ю.І. Окремі питання визначення об'єкта, предмета і методів публічного адміністрування діяльності зі створення, впровадження та використання штучного інтелекту в Україні. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2021. Випуск 5. Том 3. С. 159–164.

4. Tiuria, Yu. The concept of «artificial intelligence» in the philosophical and legal understanding. *Entrepreneurship, Economy and Law*. 2022. № 12. P. 131–136.

5. Тюрю Ю.І. Стан наукової розробки правової доктрини у сфері штучного інтелекту. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2022. Випуск 6. С. 169–174.

6. Тюрю Ю.І. Правове регулювання використання штучного інтелекту на основі Європейського підходу. *Juris Europensis Scientia: науковий журнал*. 2022. №2. С. 141–145.

7. Тюрю Ю.І. Визначення та правові вимоги до «високоризикованих» технологій штучного інтелекту. *Ампаро: науковий журнал*. 2022. № 1. С. 15–22.

8. Тюрю Ю.І. Аналіз філософсько-правових підходів до визначення поняття «штучний інтелект». *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція»*. 2022. №56. С. 54–58.

9. Тюрю Ю.І. Визначення поняття адміністративно-правового регулювання діяльності зі створення, впровадження та використання штучного інтелекту в Україні. *Науковий журнал «Juris Europensis Scientia»*. 2022. №3. С. 72–77

10. Тюрю Ю.І. Деякі аспекти дослідження суб'єктів адміністративно-правового регулювання діяльності зі створення, впровадження та використання штучного інтелекту в Україні. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція»*. 2022. №59. С. 28–31.

11. Тюрю Ю.І. Деякі аспекти побудови нормативної бази адміністративно-правового регулювання діяльності зі створення, впровадження та використання штучного інтелекту в Україні. *Juris Europensis Scientia: науковий журнал*. 2022. №5. С. 25–28.

12. Тюрю Ю.І. Визначення принципів публічного адміністрування діяльності зі створення, впровадження та використання штучного інтелекту в Україні. *Приватне та публічне право: науковий журнал*. 2022. № 4. С. 72–77.

13. Tiuria, Yu. Administrative-legal guarantees for ensuring the development of artificial intelligence in Ukraine: concept and system. *Entrepreneurship, Economy and Law*. 2023. № 2. P. 40–44.

14. Tiuria, Yu. Legal doctrine of artificial intelligence: the current state of development. *Entrepreneurship, Economy and Law*. 2023. № 3. P. 32–36.

15. Тюрю Ю.І. Результати компаративістичного дослідження правової доктрини у сфері штучного інтелекту. *Правова позиція*. 2023. № 1 (38). С. 66–70.

16. Tiuria, Yu. Epistemology of the concept of «legal doctrine in the sphere of artificial intelligence» in Ukraine. *Entrepreneurship, Economy and Law*. 2023. № 1. P. 124-129.

17. Тюрят Ю.І. Генеза правової доктрини штучного інтелекту та ризику його застосування. *Приватне та публічне право*. 2023. № 1. С. 144-148.

Статті у наукових періодичних виданнях, проіндексованих у базах даних Web of Science Core Collection, Scopus або включених до категорії «А»

Переліку наукових фахових видань України:

18. Leheza, Y. O., Pushkina, O. V., Iliushchenko, H. V., & **Tiuria, Y. I.** (2021). Legal Regulation of the Use of Technogenic Waste of a Mining Enterprises in Ukraine. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*, (6), 153-157. doi:10.33271/NVNGU/2021-6/153. (*Scopus*)

19. Kostyashkin, I., Smitiukh, A., Makeieva, O., Hurina, D., **Tiuria, Y.**, & Diligul, A. (2020). Judicial protection of intellectual property rights as one of the principles of civil law. *International Journal of Management*, 11(2), 75-84. doi:10.34218/IJM.11.2.2020.0082. (*Scopus*)

20. **Tiuria, Y.**, Pochtovyi, M., Medytskyi, I., Mykytyn, Y., & Kryvenko, O. (2022). Features of legal support of artificial intelligence in the Asia and Pacific region. *Amazonia Investiga*, 11(60), 129-134. <https://doi.org/10.34069/AI/2022.60.12.13> (*Web of Science Core Collection*).

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

21. Тюрят Ю.І. Щодо визначення мети адміністративно-правового регулювання діяльності зі створення, впровадження та використання штучного інтелекту в Україні. *Науково-практичні засади розвитку наукової думки на сучасному етапі державотворення: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції*, м. Київ, 22–23 вересня 2021 р. Київ: Науково-дослідний інститут публічного права, 2021. С. 76–78.

22. Тюрят Ю.І. Щодо визначення завдань адміністративно-правового регулювання діяльності зі створення, впровадження та використання штучного інтелекту в Україні. *Актуальні проблеми імплементації наукових досягнень у практичну діяльність: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції*, м. Київ, 19–20 січня 2022 р. Київ: Науково-дослідний інститут публічного права, 2022. С. 44–47.

23. Тюрят Ю.І. Застосування штучного інтелекту у правосудді. *Legal education and science in the context of European integration: матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції* м. Дніпро, 5 жовтня 2022 р. Дніпро, 2022. С. 403–405.

24. Тюрят Ю.І. Цифрова трансформація правосуддя в Україні. *Актуальні проблеми економіки, фінансів, обліку і права в XXI столітті: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції*, м. Умань, 8 листопада 2022 р. Умань, 2022. С. 70–71.

25. Тюрят Ю.І. Питання адміністративно-правового регулювання діяльності у сфері розвитку технологій штучного інтелекту в Україні. *Економіка, фінанси, облік та право в умовах глобалізації: матеріали*

Міжнародної науково-практичної конференції м. Біла Церква, 16 листопада 2022 р. Біла Церква, 2022. С. 61–62.

26. Tiuria Yu. Ethical aspects of using artificial intelligence technologies in the judicial system. *The latest implementation of technologies in education: IV International Scientific and Practical Conference*, Munich, Germany, 21 November 2022. Munich, 2022. P. 146–148.

27. Тюря Ю.І. Правові аспекти регулювання технологій штучного інтелекту у сфері інтелектуальної власності. *Становлення та розвиток правової держави: проблеми теорії та практики: матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції*, м. Миколаїв, 28-29 грудня 2022 року. Миколаїв, 2022. С. 365–368.

3. Дисертаційна робота доцента Тюрі Юлії Іванівни «Адміністративно-правовий механізм реалізації правової доктрини у сфері штучного інтелекту в Україні», відповідає паспорту спеціальності 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право, інформаційне право».

4. Дисертаційне дослідження Тюрі Юлії Іванівни «Адміністративно-правовий механізм реалізації правової доктрини у сфері штучного інтелекту в Україні» є завершеним науковим дослідженням, яке вирішує важливу наукову проблему щодо адміністративно-правового механізму реалізації правової доктрини у сфері штучного інтелекту в Україні.

Одержані авторкою науково обґрунтовані результати вирішують важливі для адміністративно-правової науки завдання, мають практичну та теоретичну цінність. Робота визначає, доповнює та уточнює низку положень теоретичного, правового та практичного характеру, є своєчасною й корисною науковою працею.

Дисертація містить наукові положення та нові науково обґрунтовані результати на основі одержаних особисто здобувачкою достовірних висновків, що синтезують накопичену у змісті інформацію відповідно до сформульованих у вступі загальної мети і конкретних завдань. Дисертаційне дослідження характеризується єдністю змісту, свідчить про особистий внесок здобувача в адміністративно-правову науку щодо розв'язання важливої теоретичної та ряду прикладних проблем.

Аналіз тексту дисертації свідчить про відсутність порушення авторкою вимог академічної доброчесності. У роботі наявні посилання на джерела інформації у разі використання наукових текстів, ідей, розробок, наукових результатів і матеріалів інших авторів; дотримано вимоги норм законодавства про авторське право; надано достовірну інформацію про результати наукової діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Рекомендація дисертації до захисту. Дисертація є логічно завершеним самостійним дослідженням актуальної наукової проблеми, що містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачкою досліджень, які розв'язують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для галузі науки адміністративного права. Вона відповідає вимогам

п. п. 7–9 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197.

У результаті попередньої експертизи дисертації Тюрі Ю.І. і повноти публікації основних наукових результатів дослідження

УХВАЛЕНО:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів докторської дисертації Тюрі Ю.І. «Адміністративно-правовий механізм реалізації правової доктрини у сфері штучного інтелекту в Україні».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Тюрі Ю.І. відповідає спеціальності 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право, інформаційне право» та вимогам п. п. 7–9 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197.

3. Рекомендувати дисертацію Тюрі Ю.І. «Адміністративно-правовий механізм реалізації правової доктрини у сфері штучного інтелекту в Україні» до подання на спеціалізовану вчену раду за спеціальністю 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право, інформаційне право».

Рецензент:

Директор

Навчально-наукового інституту

права та інноваційної освіти

доктор юридичних наук, професор

 Вікторія САВІЩЕНКО

Рецензент:

Завідувач

Навчально-наукової лабораторії з протидії

організованій злочинності та корупції

доктор юридичних наук, професор

 Віта МОРОЗ

Рецензент:

завідувач кафедри

цивільного права та процесу

факультету підготовки фахівців

для підрозділів кримінальної поліції

доктор юридичних наук, доцент

 Кристина РЕЗВОРОВИЧ